

Bijlage 3 - Onvolkomenheden in plan-MER

In een aantal onderzoeken komen wij algemene onvolkomenheden tegen. Voor zover deze nog niet gesteld zijn in ons hoofddocument van deze zienswijze, worden ze in deze bijlage separaat benoemd. Er zijn meer onvolkomenheden dan wij nu opnemen in de bijlage, omdat we ons in de bijlage focussen op de belangrijkste aspecten voor Zeewolde.

Kleuren duiding milieueffecten niet constant

De gehele NPRD gebruikt een scoringsmethode die bestaat uit dezelfde blauwe kleur. Als we dan Deel B perspectieven en trechtering naar een voorkeurspakket lezen dan is de score gedeeltelijk op een vierpuntsschaal en daar waar nodig een vijfpuntsschaal om een extra beoordeling mogelijkheid te hebben vanwege het grotere aantal alternatieven.

Zeewolde

Juist in de inleiding van de methode wordt beschreven dat er gekozen is voor een vijf kleuren schaal, waarbij de vijfde tint (het oranje) gelet op de doorlooptijd van het NPRD onvoldoende concreet gemaakt kan worden om het kabinet om besluitvorming te vragen. De vijfpuntsschaal kent daarmee een andere kleurindeling dan de vijfpuntsschaal die later in het document wordt gehanteerd.

Het maakt de systematiek van beoordelen wat onnavolgbaar of misschien zelfs soms willekeurig toegepast.

Natuur Netwerk Nederland (NNN)

In een worst-case scenario wordt het huidige bosgebied gekapt en moet het worden gecompenseerd, waarbij een kwaliteitstoeslag (extra te realiseren oppervlakte) aan de orde is. Een deel van het gebied gaat als oefenterrein ingericht worden en niet het hele terrein wordt bebouwd, waardoor er nog veel ruimte is voor optimalisatie binnen het gebied.

Geconcludeerd is dat voor Spiekweg een relatief grote opgave om effecten op gunstige staat van instandhouding te voorkomen. Door bos- en moerasgebieden te handhaven (inpassen) kunnen negatieve effecten op beschermde soorten worden verlaagd.

[Milieueffectrapport NPRD Deel B - Perspectieven en trechtering naar een Voorkeurspakket, pagina 122]

Het plangebied van de Spiekweg bevindt zich deels binnen de begrenzing van het NNN. De wezenlijke kenmerken en waarden kunnen worden aangetast door de komst van de kazerne. Bovenstaande leest vooral dat er verlaagd gaat worden en niet voorkomen. In de nadere natuur analyse *[Bijlage B1 - Nadere analyse Natuur - Behoeftes I-V, pagina 18]* wordt echter ook benoemd dat er kansen liggen om binnen de begrenzing van het plangebied enkel buiten het NNN, wat nu agrarische gronden zijn, het gebied in te richten als kazerne. Wij roepen op om met een concreet plan te komen hoe de NNN beschermd blijft, waarbij de voorkeur ligt bij voorkoming in plaats van compensatie, door middel van een natuurinclusief ontwerp.

Watercompensatie en -hinder

'Een oefenterrein bemoeilijkt de infiltratie van water en een kazerne leidt tot aanvullende verharding. Dit dient gecompenseerd te worden'.

[Deelrapport behoefte I: Versterken en concentreren van ondersteunende eenheden, pagina 195]

Uit de stukken komt duidelijk naar voren dat waterinfiltratie een lastig aspect is op de locatie Spiekweg. Door oefeningen met zwaar materiaal kan verdichting van de bodem optreden. Dit verslechtert de waterinfiltratie en wortelgroei voor planten en actief bodemleven. Hiernaast leidt de kazerne tot meer verharding in het gebied, wat de waterinfiltratie nog meer verslechtert. Het is niet duidelijk waar dit gecompenseerd gaat worden, binnen of buiten het projectgebied? Dit kan een aanzienlijk effect hebben op omliggende gebieden, welke nu niet is onderzocht of beschreven.

'Bij perioden van hevige regenval kan sprake zijn van een te hoge grondwaterstand om op een verantwoorde wijze te oefenen in het gebied.'

[Deelrapport behoefte I: Versterken en concentreren van ondersteunende eenheden, pagina 233]

Zowel hevige regenval in combinatie met compensatie is van belang om deze risico's beter in te schatten. Hoe gaat dit verder onderzocht worden?

Stikstof

'Er is uitgegaan van een ruimtegebruik van 350 hectare voor de kazerne en 150 hectare voor het oefengebied. Hiervoor wordt de volgende inzet van mobiele werktuigen ten behoeve van de realisatie verwacht. Het brandstofverbruik en hieraan gekoppelde emissies zijn berekend aan de hand van TNO-rapportage AUB, waarbij voor de bouwjaren van de werktuigen het bouwjaar 2014 is gehanteerd. De gehanteerde inzet voor de bouwperiode is gebaseerd op eerdere projecten en 'expert judgement'. Er is hierbij gekeken naar het oppervlak en de beoogde behoefte. Voor deze behoefte is onderstaande inzet van mobiele werktuigen in de realisatiefase verwacht. Dit betreft de gemiddelde inzet van mobiele werktuigen voor 1 jaar voor een bouwperiode die naar verwachting 4 tot 5 jaar in beslag neemt.'

[Bijlage B3 - Nadere analyses Stikstof - Behoeftes I-V, pagina 8]

De tabellen 3.1 en 3.2 zijn naar onze ervaring niet representatief voor een beoogde ontwikkeling van een dergelijk ruimtegebruik. Als concreet voorbeeld willen we het volgende benoemen. Om in de Flevopolder een bouwwerk te realiseren wordt veelal het maaiveld verhoogd ten behoeve van stabiliteit van het bouwwerk.

Tabel 3.1 gaat uit van 60 uur per jaar voor een bulldozer per jaar. Zelfs met een bouwperiode van 4 tot 5 jaar betekent dit maximaal 300 uur. Uitgaande van een 40-urige werkweek betekent dit dat het gehele terrein in minder dan 8 weken is opgehoogd. Dit lijkt ons niet realistisch in relatie tot de bovenstaand genoemde 350 hectare voor de kazerne.

Dezelfde tabel gaat uit van 1380 uur voor een graafmachine per jaar. Voor een bouwperiode van 4 tot 5 jaar betekent dit maximaal 6.900 draaiuren. Dat betekent dat er, uitgaande van een 40-urige werkweek, 173 weken een graafmachine staat. Indien er dit er twee zijn dan zou er op het gehele

terrein maximaal voor 1,5 jaar een graafmachine staan. Dit lijkt ons niet reëel en een onderschatting van het gehele project i.r.t. stikstofdepositie. Wij gaan uit van schonen terrein, ophogen terrein, bouwrijp maken terrein, realiseren wegen en andere infravoorzieningen. Het lijkt ons dat tabel 1.3 een onderschatting is van de werkelijkheid.

Als vergelijking bij een andere grootschalig project in het recente verleden was voor een terrein van 100 hectare al sprake van 5.100 draaiuren voor graafmachines voor 1 jaar.

'Doordat een stikstofgevoelig Natura 2000-gebied op circa 5,5 kilometer afstand is gelegen scoort het aspect licht negatief (0/-). Er kan sprake zijn van een stikstofeffect. Er is salderingsruimte aanwezig in de vorm van veehouderijen. Hierbij moet aangetekend worden dat de emissies die als gevolg van veehouderijen uitgestoten worden (NH3) binnen een relatief kleine afstand neerslaan, terwijl NOx-emissies over een grotere afstand neerslaan. Op 8 kilometer van stikstofgevoelige natuur biedt dit mogelijk onvoldoende ruimte. Dit dient bij fitlering naar een voorkeursalternatief nader onderzocht te worden.'

[Deelrapport behoefte I: Versterken en concentreren van ondersteunende eenheden, pagina 200]

Er is salderingsruimte aanwezig in de vorm van veehouderijen binnen het plangebied, welke verdwijnen bij realisatie van de kazerne. Deze salderingsruimte is mogelijk onvoldoende, rekeninghoudend met het nu geldende Provinciale beleid, voor stikstofgevoelige natuur op 8 kilometer afstand. Op welke manier wordt dit opgelost? Er kan geen kazerne worden gerealiseerd als er een significante stikstofdepositie is op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Tijdens de bouwfase is er bijvoorbeeld nog geen stroom, waardoor er dieselmaterieel ingezet moet worden. Hiervoor moet wel stikstofruimte beschikbaar zijn.